

BRÖSARPS

BYAGILLE

BYAPLAN

2011

Fastställd vid årsmötet 2011-02-28

Innehåll:

1. Övergripande mål och visioner	3
2. Behovet av planering	3
3. Befolkning och boende	4
4. Skola och bibliotek	4
5. Näringsliv/turism	5
6. Kommunikationer/tillgänglighet.	5
7. Fritid/gemenskap/rekreation/kultur	6
8. Genomförda projekt	8
9. Idéer och uppslag att vidareutveckla	9
10. Förteckning över remissvar	10

Bilagor: Kartor över Brösarp med omnejd	11-13

Den Byaplan 2011 som här presenteras har utformats av Brösarps Byagille under 2009-2010. Den har presenterats och diskuterats i möten med föreningar, bybor och politiker i Tomelilla kommun 2010- 2011. Arbetsgruppen har letts av Byagilletts ordförande Gunbritt Johansson med deltagande av Bodil Nilsson, Leif Richard och Jan Bergström.

Syftet med att upprätta en plan är att dokumentera de behov av åtgärder i nutid och de visioner för framtiden som samlats in vid stormöten och möten med föreningar, organisationer och företagare i Brösarp med omnejd. De synpunkter och tankar som framförs utgör grunden för de kort- och långsiktiga mål, som nu framläggs.

Byaplanen kommer att utgöra riktlinje för Byagilletts planeringsverksamhet. Revidering med utgångspunkt från den faktiska utvecklingen föreslås ske varje år. Genom sin förankring i invånarnas uttryckta önskemål ökar Byagilletts möjligheter att påverka kommunens politiker och tjänstemän i angelägenheter som angår Brösarp med omnejd.

Med Brösarp förstås centralbyn med angränsande byar, fritidsbyar och gårdar som finns från Christinehofs Ekopark i väster till Drakamöllan i norr och Brunnsvik i söder samt Ravlunda i öster. Detta innebär att planen berör nära 2 000 personer (i tätorten 649, utanför 454 exkl fritidsbyarna.).

1. Övergripande mål och visioner

Det är önskvärt att Brösarp kan växa balanserat – att den lediga tomtmarken blir såld och bebyggd. Därmed förtätas bykärnan naturligt. Vidare kan byns behov av lägenheter tillgodoses med hänsyn till bymiljön och den unika naturen runt omkring.

Brösarp ska fortsatt vara en by där livskvalité och trivselvärden är ledord och där omsorgen om byn och medmänniskorna är en del av vardagen.

Infrastrukturen, dvs. vår skola, den vård- och sociala omsorg som finns, service, fri företagsamhet samt fritids, rekreations- och kulturverksamheten är områden som ständigt kan förbättras och utvecklas i samarbete med dem som bor och verkar här.

Bredbandsutbyggnaden måste prioriteras så att även kransbyarnas behov av god digital uppkoppling kan tillgodoses. Detta främjar ett ökat antal arbetsplatser inom området.

Sammantaget är dessa värden viktiga för att locka företagare, boende och besökare till orten.

2. Behovet av planer

Planering för samhällets framtid och utveckling sker kontinuerligt inom stat och kommun. Dessa planer ska ge innevånarna möjlighet till insyn och påverkan. Tomelillas nuvarande översiktsplan sträcker sig till slutet av 2010.

Därför är det viktigt att vi får delta i rullningen av kommunens översiktsplan från 2002 som startar april 2011 och att byaplanen får utgöra ett viktigt verktyg i detta arbete.

I kommunens planprogram för Brösarp 5:5 m fl som avser skogsområdet söder om idrottsplatsen har 5 boendeyråden aktualiserats, vilka berör det enda närliggande rekreationsområdet för Brösarps by som saknar restriktioner när det gäller allmänhetens

utnyttjande. En utbyggnad påverkar mycket negativt ungdoms-, fotbollsverksamheten på träningsplanen och orienteringen och löpningen uppe i Idrottsplats Skogen (IP Skogen).

Byagillet har på grundval av föreningars och enskildas uttalade åsikter meddelat kommunens politiker och tjänstemän att endast etappen 1 avseende "stolpahusen och radhusbyn" kan accepteras för planering och kostnadsbedömning.

Här vill vi att Tomelilla kommun skrinlägger planerna på vidare utbyggnad av området. Kommunen bör istället inrikta expansionen österut.

3. Befolkning och boende

Närmare 50 % av de boende i vårt område är äldre än 60 år. Antalet barn är så lågt att skolan riskerar att avvecklas.

Nybyggnation av bostäder för äldre är angeläget t ex trygghetsboende för friska pensionärer. Innevånare som vill lämna sina stora hus när barnen flyttat ut har önskemål om andra lämpliga boendeformer. Genom att tillgodose dessa gruppers behov kan utbudet av bostäder till barnfamiljer ökas markant och befolkningen sammansättning blir mera balanserad.

Vi anser att kommunen måste förvärva Riksbyggens tomt i slutet av Poppelvägen och planera för bostäder lämpliga för yngre och äldre invånare och vidta kraftfulla åtgärder som främjar inflyttning av barnfamiljer.

I byn finns omkring 20 avstyckade och obebyggda tomter. I den befintliga översiktplanen rekommenderas en förtätning av bebyggelsen.

Utveckla konceptet med lots inför nybyggnation d v s där nybyggaren beställer tid och träffar alla inblandade företrädare/tjänstemän från kommunen, samt får hjälp med att fylla i blanketter och andra erforderliga handlingar vid ett och samma tillfälle. En lättförståelig mall om vad som krävs bör kunna utarbetas och ges till alla som ansöker om bygglov och andra tillståndsärenden åtföljd av en tidplan. Vid försäljning av tomter skall kommunens tidskrav på byggnation inom 6 mån noga följas.

4. Skola och bibliotek

En viktig förutsättning för en bättre åldersbalans i byn är att skolan fortsätter utvecklas och blir ännu attraktivare för barnfamiljer.

Ett vapen i kampen om fler barnfamiljer torde vara närproducerad och egenlagad skolmat. Försök med detta har genomförts i andra kommuner med omfattande kostnadsbesparingar som följd. Ett icke permanent avsteg från upphandlingsreglementet borde kunna prövas, även i vår kommun. Ett önskemål från en del föräldrar är att dagis/förskoleverksamheten får en nyare profil med ett sundhets- och friskvårdsperspektiv, t.ex. mot s.k. "utedagis" enligt Friluftsförbundets olika koncept. Vi värnar också om biblioteket som ju också är skolbibliotek, vilket innebär att detta är en mötesplats för alla åldrar.

Utveckla:

Skolbyggnaden är 50 år och behöver få resurser för att fräschas upp och förses med högsta möjliga utbildningsstandard. Gymnastiksalen kan behöva byggas ut.

Gör Brösarps skola till pilotskola med en natur- och miljöprofil och ett försök med närproducerad och/eller egenlagad mat.

Pröva om den befintliga förskoleverksamheten kan få en ny profil.

Utöka öppettiderna på biblioteket och tillhandahåll dagstidningar och gärna en kaffeautomat samt ytterligare en dator som kan disponeras av allmänheten. Samhällsinformation som t ex lediga tomter, lediga lägenheter, planförslag, remissförslag, blanketter etc. kan också göras mer tillgängliga för ortsborna

5. Näringsliv/Turism

Det välkomnande Vägstationsområdet är en port både till Brösarp och till Österlen. Byagillet är berett att delta i områdets fortsatta planering och i olika arrangemang.

Vi välkomnar Brösarps Gästis expansion och plan att öppna Brösarps BackaKrog. Trafikverkets satsningar att utveckla den fina rastplatsen uppskattas.

När det gäller turistinformationen så tror vi på en bemannad byrå under tiden från midsommar till och med september då väldigt mycket turister finns i området. Utvecklingen har medfört en rad alternativa metoder för turistinformation, men vi tror att de allra flesta vill höra en fysisk person berätta om området och de rika möjligheter till upplevelser som finns. Annan tid kan broschyrer och annat material tillhandahållas genom t ex restaurangen eller NEON. Vårt mål är att fler ska stanna kvar, uppleva vår unika trakt och nyttja de näringsidkare som finns i våra omgivningar och t ex vandra i Drakamöllans naturreservat, Christinehofs Ekopark, Tomelilla Sommarland, Hasse & Tage-muséet m fl aktiviteter i vår kommun. Idag är Brösarp en genomfartsort till Kivik och andra orter längs kusten.

6. Kommunikationer/tillgänglighet

Trafikverkets projekt med ”2+1 väg” mellan Tomelilla och Degeberga har efter samrådsfasen och projekteringen 2009-2010 skjutits på framtiden. Ett utlovat reviderat förslag har inte remitterats. När detta sker måste Brösarps behov av funktionella och säkra av- och påfarter till väg 19 tillgodoses. Trafikens belastningar under året varierar och alla besöksnäringens arrangemang måste beaktas. Närmast behöver Brösarp två bra in- och utfarter till väg 19. I likhet med Osbyområdet längre upp på väg 19 kanske rondell-lösningar är mest optimalt. Den södra in mot idrottsplatsen, Brunnsviksvägen måste kunna trafikeras både i sydlig och också nordlig riktning.

Parallellt med Trafikverkets utbyggnad av väg 19 och cykelleden mot Eljaröd ***föreslås en inre lokalgång mellan Idrottsplatsen och Brunnsvik, vilket underlättar trafiksäkra vardagsrörelser och underlättar för byborna att nå fritidsaktiviteter, serviceanläggningar och eget boende.***

Trafikrörelser som genereras av Lokalföreningens i Norra Björstorp stora behov av varutillförsel liksom kundtrafik och av de många längs Hörrödvägen boende, besökare till Glimmebodagården och skjutbanorna, skolskjutsar gör att en ***särskild skyddad avkörningsfil från väg 19 mot Hörröd krävs och detta omedelbart mot bakgrund av dagliga tillbudsrisiker.***

Väg 9 mellan Brösarp och Kivik är mycket trafikerad och mycket populär. Cyklisterna i de berömda backarna lever farligt. ***Här kan man bredda vägbanan och göra en cykelled i första hand till Ravlunda med syfte att eventuellt i en andra etapp ansluta till den befintliga leden i Kivik.***

Inre vägnätet i Brösarp måste byggas ut så att Albovägen inte ensam ska klara öst-västtrafiken. Trafikstockningar vid större arrangemang (konstrundan, antikmässor, Brösärpsdagar, loppishelger mm) försvårar för bybornas egen trafik, men framförallt för polis och räddningstjänst. ***Ytterligare en förbindelse mellan öst-väst i de sydligaste kvarteren bör anläggas. I avvaktan på detta föreslår vi att vägen söder om kyrkan öppnas.***

Den nya bussterminalen vid väg 19 måste snarast anpassas och göras tillgänglig för rörelsehindrade så att även rullstolsbundna kan ta sig fram utan hinder och motlut. En eller två handikapp-parkeringar vid terminalen är ett stort behov för resenärer som inte själva kan ta sig över väg 9 till pendlarparkeringen. Skyltningen för busstrafiken måste omgående ses över så att trafiken österifrån väg 9 väljer rätt utfart norrut d.v.s. stannar vid stoppskylten.

Ombyggnationen av det tidigare busstorget är en angelägen satsning. I samband med ombyggnationen kan parkeringsplatserna vid apoteket ses över. Planteringsremsan som utgör en barriär mellan den befintliga parkeringen och Brunnsviksvägen kan tas bort. Istället skapas snedställda parkeringsytor framför apotek, bankomat och pizzeria.

Vi framhåller också att ytor behöver reserveras för snöröjning och för pendlarnas dagliga parkeringsbehov.

Bilaga: karta med förslagen

7. Fritid/gemenskap/rekreation/kultur

7.1 Behov av tätortsnära rekreationsområde.

Brösarps omgivningar har förklarats vara av riksintresse för det rörliga friluftslivet. Markerna skänker oändliga möjligheter till motion och rekreation. ***Det närliggande och robusta området vid Brösarp 5:5 m.fl. utanför naturreservaten (med sina restriktioner och begränsningar för nyttjande) måste i den nya Översiktsplanen definieras som byns tätortsnära rekreationsområde. IP SKOGEN är den enda kommunägda och föreningsdrivna idrottsplatsen.***

Argumenten för detta är bl. a följande:

- + lätt att komma dit
- + nära skolan
- + pedagogiskt och spännande för Skogs-Mulleverksamheten
- + gagnar en inriktning till utedagis
- + bra mark, vacker flora och fauna
- + fina spår på 1,8 km (elljus), 2 km och 5 km.
- + två rastplatser med skärmskydd och grillplats
- + berörs och störs inte under jaktsäsong
- + medger hundrastning
- + medger framkomlighet med rullstol, rullator i de södra delarna
- + parkeringen vid Idrottsplatsen kan användas av besökare

+ idrottsföreningens stora investering med bra kartor, handikapptoiletter och omklädnadsrum kan utnyttjas

Utveckla:

- 1. Bredda spåren på elljusspåret så att snön kan komma ner vintertid för att samtidigt medge promenad och skidåkning.**
- 2. Avtala ansvar för skötsel av spår och rastplatser samt scooter med spårkälke.**
- 3. Sätt upp två spårområdestavlor för norra och södra delen**
- 4. Tryck en översiktskarta genom Andrarums IF**

7.2 Vandringsleder

Kommunernas leder i och runt samhället kompletteras av Region Skånes leder. Lederna utanför byns kärna ligger i naturreservat och är sämre än de tätortsnära för vandrare och skidåkare. De måste också nås med cykel eller bil. Parkerings- och uppställningsytor krävs. Toaletter är sällsynta. Underhållet av stigar och stättor måste förbättras. Informationstavlor med uppdaterad information är en nödvändighet.

Utveckla:

- 1. Förstärk ytlagren, utjämna håligheter och rötter, märk spåren samt förbättra alla stättor och övergångar så att också äldre, rörelsehindrade och hundekipage kan passera.**
- 2. Røj slyskog mm runt spåren för tryggare vandring som då automatiskt medför bättre fördelning av skidsnö.**
- 3. Tryck en översiktskarta över spåren och lederna (KulturTrampredaktionen)**
- 4. Anslå lederna på anslags- och informationstavlor.**
- 5. Markera parkeringsytorna och snörøj dem vintertid**
- 6. Bygg flera toaletter och avfallshållare**

7.3 Cykelleder

Brösarp har anslutningar till "Sverigeleden" liksom till regionala och egna lokala stråk och leder.

Traditionen med vårt eget KulturTramp har ökat cykelstråken till icke märkta leder. Lokala företagare i Brösarp och Ravlunda är uthyrare av cyklar mm.

Vid alla förändringar av vägnätet måste väghållarna beakta behovet av skyddade cykelleder. Cykelställ med låsmöjlighet måste uppföras vid affärer så att cykelturismen underlättas och uppmuntras.

Utveckla:

- 1. Cykelled mellan Brösarp och Kivik**
- 2. Cykelled mellan Brösarp och Eljaröd**
- 3. Cykelled mellan Brösarp och Andrarum**
- 4. Anslå cykelledskartor**
- 5. Tillhandahåll cykelledskartor**
- 6. Öka antalet cykelställ nära affärer och motsvarande**

7.4 Ridleder

Det finns många företagare, flera ridklubbar, fritidsboende och turister som mycket gärna vill få markerade ridleder i Brösarpsområdet. Det behövs för dessa robusta uppställningsytor för

dragbil med släp och på några lämpliga rastplaster uppbindningsbommar jämte vanlig rastplatsarrangemang.

8. Av Byagillet genomförda projekt under 2009-2011

Samarbete med SPF och Företagarna i två politikerträffar för allmänheten

Initiativ till bebyggelse på Riksbyggens tomt söder om kyrkan och inledande intresseundersökning.

Erhållit nyttjanderättsavtal för nedre delen av Ängen

Städning och röjning av Ängen samt dikning och rensning av ån tillsammans med välvilliga bybor

Byggt utescen för Amfiteatern på Ängen

Påverkan i kommunala planfrågor t ex Brösarp 5:5 m fl

Initierat röjning av skogsdungen vid Brinkehem

Påverkat Trafikverket när det gäller cykelleder och bussterminal

Arrangerat Brösarps marknad i samarbete med NEON, Yxkastarna och BIF

Arrangerat Tösakvällar, Ladies Night, SPA-kväll och Bastukväll i samarbete med Rosenhälla SPA och Gästis

Arrangerat skördefest på Glimmeboda i samarbete med Glimmebodagruppen

Initierade Leaderbidrag för skateboardramp vid skolan (ungdomarna lämnade dock tillbaka bidraget p.g.a. studier på annan ort – utan att kontakta Byagillet)

Arrangerat julmarknad i Brösarp i samarbete med Gästis och BIF

Arrangerat ”Unga konstnärer” på Konsthallen i samarbete med Brösarps skola och Gästis

Fortsatt med Österlen lyser arrangemanget i samarbete med Kyrkan, Neon, Trädgårdsföreningen Primula veris, Yxkastarna, Scouterna och Brösarpsgården.

Fortsatt med KulturTrampet i samarbete med Andrarums IF

Fortsatt med Pubkvällar i samarbete med Gästis

Fortsatt med Brösarpsdagen i samarbete med Gästis, Trottelhivers Österlen och Veterantraktorföreningen.

Fortsatt med Allsångskvällar på sommaren och arrangerat en julallsångskväll i december

Deltagit i samarbete med andra byalag – Ravlunda och Maglehem – samt genom Bygderådet

för alla byalag i kommunen.

I syfte att marknadsföra vår by har vi tagit fram en ny logga designad Åke Arenhill

T-shirts och Tygkassar med den nya loggan finns till försäljning bl a på Gästis och hos Österlens Kött&Vilt.

Förslag på en Brösarpssouvenir har överlämnats av Åke Åkesson

9. Idéer och uppslag att vidareutveckla

Hyreslägenheter kan intressera studenter vid Högskolan i Kristianstad – viktigt med bra kommunikationer norrut

Bättre kommunikationer söderut mot Ystad – framförallt med en sen tur fredag- och/eller lördagskväll för att möjliggöra teater- eller biobesök i t.ex. Tomelilla eller Ystad. (Detta finns med en lördagstur från Kristianstad 02,30). Vid tidtabellplanering måste skolbarnens dötid i form av väntan på bussavgången före och efter skoldagen minimeras.

En central tomt i Brösarp mitt för Vårdcentralen. Här borde kommunen visa intresse/utnyttja förköpsmöjlighet och aktivt verka för att området bebyggs.

Tunnel i höjd med skolan – under väg 19

Brösarps IF – konstgräsplan eller 7- mannplan som möjliggör t ex korpfboll och fotbollsläger för andra klubbar med allt vad det innebär för klubben och byn.

Rusta upp Yxkastarnas område för fler aktiviteter och tävlingar.

Café Smulan kanske kan ha kvällsöppet under juli månad?

Bemannad turistinformation varje dag från midsommar till 15 september.

Området vid Bygdegården behöver upprustas med lummiga växter samt bord och bänkar. Trädäck med Loungekänsla. Trevligt att sitta och titta ut över förbipasserande

En spång över bäcken i nedre delen av Byaängen

Sittplatser i form av flyttbara enkla bänkar i sluttningen på Amfiteatern

Elanslutning till utescenen

Kyrkan – vägkyrka under flera sommandagar med frivilliga krafter som berättar om historien och de speciella gravar som återfinns på kyrkogården. Här finns mycket kulturhistoria

Torget – en oas mitt i byn med rosor, små lummiga träd och soffor samt orienteringsskylt med hänvisning i meter till viktiga platser.

Hur underlättas kransbyarnas och fritidsbyarnas expansionsmöjligheter?

Arbeta fram ett informationssystem (inkluderande kända anslagstavlor) för Brösarps aktiviteter och erbjudanden.

Plan för vatten- och avloppsförsörjningen i Brösarp och i kransbyarna.

Hästs skjuts mellan Gästis och Brösarps station under juli månad

Bädd, tåg och cykel. Tag cykeln på tåget till St Olof – cykla en tur på Österlen och återvänd med tåget = förslag till cykelpaket

Kartor för olika längre vandringsalternativ med uthyrning av GPS och erbjudande om matsäck

En Brösarpssouvenir

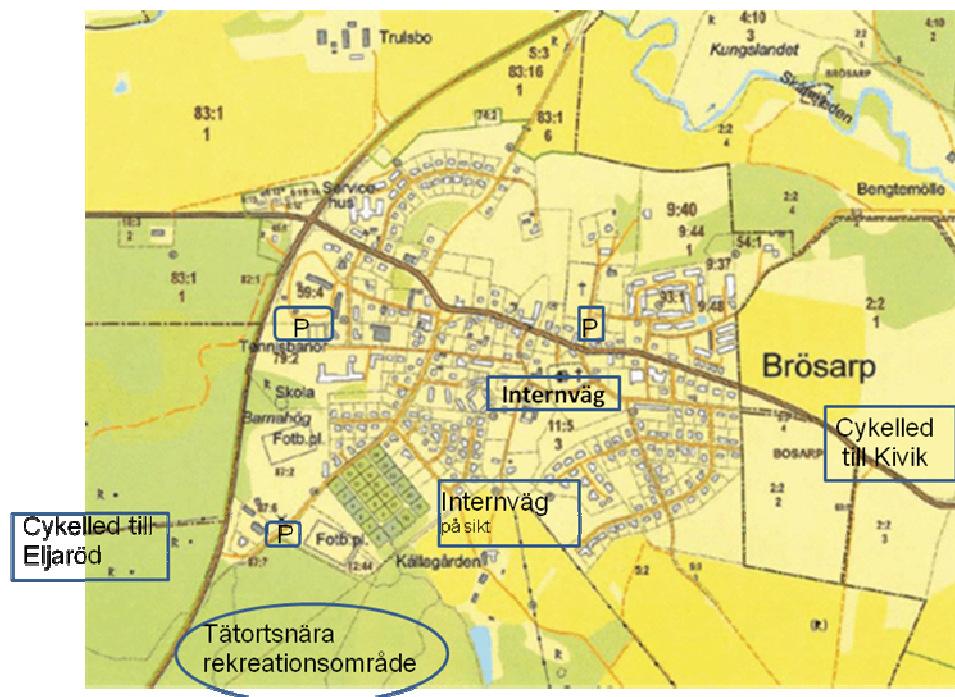
Utveckla hemsidan med länkar till andra byalag mm

Skylt med ÖSTERLENPORTEN vid Piraten?

10. Förteckning över lämnade remiss-svar

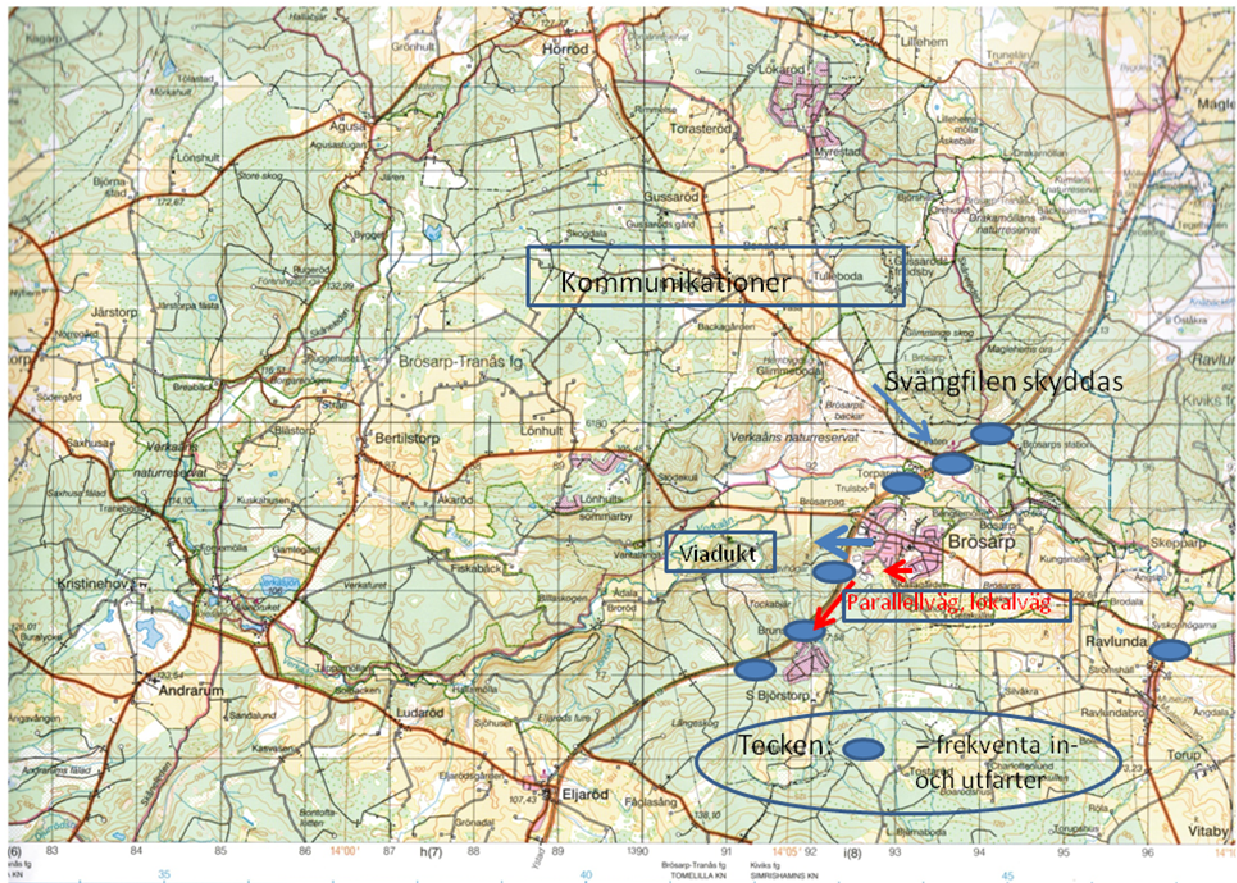
1. S Björstorps villaägareförening 11-01-15
2. Sven Plavén 11-01-06
3. Ulla Cronwall 11-01-19
4. Carina Liljedahl 11-01-11
5. Andrarums Idrottsförening 11-01-17
6. Tomelilla kommun, Ulrika Ljung 11-01-12
7. Ewa Håkansson, Företagarna 11-01-19
8. Södra Lökaröds Västra Samfällighetsförening 11-01- 25
9. Åke Åkesson 11-01- 27
10. Sven Persson 11-01- 29
11. Gussaröds fritidsby 11-01-31
12. Lilian Schimmele 11-02-01
13. Drakamöllans gårdshotell 11-02-06

Bilagor:

Brösarp tätort – förslag till utveckling 2010-11-22

Karta Tätorten

Karta Kommunikationer omnejden

Karta Fritid, rekreation: Omnejd